

УДК 008:061.2/3

Соломія Процак

ДИСКУРС УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОСТКОЛОНІАЛЬНИХ СТУДІЙ

Теоретики постколоніальних студій говорять про пострадянський простір як про «аномалію» в постмодерному й постколоніальному дискурсі. Європа опиняється за межами глобальної опозиції між постколоніальним «третім світом» та Заходом, що продовжує претендувати на статус інтелектуальної метрополії. Тому можна сміливо констатувати факт вилучення «другого світу» із смислового поля деколонізаційних процесів. Здебільшого така категоричність є невиправданою, адже в цьому контексті можна говорити про специфічну локальну форму постколоніалізму та постколоніальної ідентичності [4, с. 30].

Ідентитетні проблеми «другого світу» в полі постколоніального нарративу залишаються відкритими й не втрачають свого дискурсивного характеру, особливо в питанні конструювання ідентичності. У цьому контексті першочергового значення набуває категорія «іншого». Також доцільно звернути увагу на феномен подвійної ідентичності в українському культурному контексті, коли індивід може зіставлятися із культурним дискурсом метрополії та субалтерна водночас [2, с. 31]. Окремо слід виділити феномен окциденталізму, що тісно пов'язаний із національною та політичною ідентичністю, а, звертаючи увагу на той факт, що постколоніальний дискурс є продуктом ситуації постмодерну, варто виокремити проблему національної ідентичності та традиційної культури. У полі східноєвропейського постколоніального дискурсу доречно буде виокремити фактор генераційної ідентичності або синдрому поколінь, який можна назвати «симптомом» ідеологічних зрушень в усталеній атмосфері традиції, що веде до генерування численних субкультурних ідентичностей [3, с. 9].

Говорячи про проблему ідентичності в постколоніальному середовищі, особливо такому специфічному й неоднозначному як Східна Європа, варто надзвичайно обережно. Доводиться враховувати потужний ідеологічний пласт тоталітаризму, специфічну ситуацію близькості культур метрополії й субалтерна та низку інших специфічних факторів, що виходять за межі «класичної» постколоніальної критики.

Література:

1. Гундорова Т. Пост-орієнталізм, міграційний романс і нові можливості постколоніальних студій у Східній Європі / Т. Гундорова // Інтернет-журнал «Historians.in.ua». – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/1064-tamara-hundorova-post-orientalizm-imigratsiyni-romans-i-novi-mozhlyvosti-postkolonialnykh-studii-u-skhidnii-yevropi> – Назва з екрана.
2. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми : есеї / Т. Гундорова – К. : Грані-Т, 2012. – 548 с.
3. Гундорова Т. Генераційний виклик і пост колоніалізм на сході Європи / Т. Гундорова // Постколоніалізм. Генерації. Культура. – К. : Лаурус, 2014. – Вип. 4. – 336 с.
7. Чернецький В. Картографуючи посткомуністичні культури. Росія та Україна в контексті глобалізації / В. Чернецький – К. : Критика, 2013. – 430 с.